

تکافل و الگوهای عملیاتی آن

ارائه دهنده:

عباس راد عضو هیات علمی دانشکده مدیریت و حسابداری دانشگاه شهید بهشتی

(عضو کارگروه تکافل پژوهشکده بیمه)

دکتری: ۱- بیمه
ارشد: ۱- مهندسی مالی و مدیریت ریسک
کارشناسی: ۱- مدیریت امور بانکی
۲- مهندسی صنایع
۲- مهندسی صنایع
۲- مهندسی صنایع

مالی اسلامی و تقویت ثبات مالی

« از آنجایی که بحران مالی جهانی در سال ۲۰۰۸ سیستم‌های مالی را در سراسر جهان را مختل کرد، موسسات مالی اسلامی نسبتاً مصون ماندند و این به خاطر حفاظت آنها توسط اصول عملیاتی اساسی در اشتراک ریسک و اجتناب از اهرم و محصولات مالی سوداگرانه بود.»

بانک جهانی، ۲۰۱۵

کل دارایی تکافل و تکافل اتکایی ۴۶ میلیارد دلار است و تنها ۲ درصد کل صنعت مالی اسلامی با مجموع ۳۳۶ متصدی تکافل در ۴۷ کشور جهان است.

گزارش توسعه مالی اسلامی، ۲۰۱۸

❖ معنی لغوی **تکافل**

❖ شروع نهاد **تکافل**

❖ انواع **تکافل**

❖ الگوهای **تکافل**

❖ ارکان **تکافل**

معرفی تکافل

- ❖ در تکافل، مشارکت کنندگان توافق می کنند تا با تجميع حق اشتراك های پرداختی، ديون هر کدام از افراد نیازمند را پرداخت کنند.
- ❖ انجمن فقه اسلامی جده در سال ۱۹۸۵ سیستم تکافل را به عنوان یک جایگزین مناسب برای بیمه های متعارف رایج تصویب کرد.

خواستگاه تکافل

- برخی ابهامات و نواقص فقهی در خصوص الگوی بیمه متعارف از سوی فقهای اهل سنت:

❖ عدم اطمینان و احتمالی بودن (شرط بندی)-عدم خسارت یا خسارت پس از پرداخت نخستین قسط

❖ وجود غرر در قراردادهای بیمه ای (مشخص نبودن مقدار ضرر و نااطمینانی) مجهول بودن عوضین یعنی میزان خسارت و حق بیمه و وجود غبن

❖ شائبه وجود بهره (ربا) -سرمایه گذاری در قرارداد های عدم مطابق با شرع (فیوچر ها) و سرمایه گذاری با سود ثابت

❖ توزیع ناعادلانه خسارت

آراء علمای شیعه در موافقت با مشروعیت بیمه‌های بازرگانی متعارف را می‌توان در سه دسته قرار داد:

(الف) انطباق با یکی از عقود تعریف شده فقهی

(ب) انطباق آن با برخی نهادهای حقوقی در صدر اسلام

(ج) عقدی مستقل

بر خلاف اهل سنت، تکافل در فقه شیعی:

عکس‌العملی در مقابل بیمه متعارف نیست، بلکه صرفاً بررسی الگوی جدیدی است که عقلایی و مشروع است و می‌تواند به ارتقاء سازوکارهای اقتصادی و رفاه عمومی کمک نماید.

نخستین اقدامات منسجم در تکافل

❖ ۱۹۷۹ - شرکت بیمه اسلامی (سودان) - شرکت بیمه عرب اسلامی
(امارات متحده عربی)

❖ ۱۹۸۴ - تدوین و تصویب اولین **چارچوب** حقوقی برای تکافل توسط
مالزی

❖ ۱۹۸۵ - تکافل مالزی برهاد

❖ ۱۹۹۷ - شرکت تکافل اتکایی (Asean Retakaful International, ARIL)

اصول و مبانی تکافل

- ❖ مسئولیت همگانی (عقیله)
- ❖ حسن نیت و اخلاص
- ❖ وکالت (نماینده‌گی هریک از طرفین)
- ❖ اصل ضمان و نفع بیمه‌ای
- ❖ مضاربه و مشارکت
- ❖ مسئولیت قراردادی
- ❖ حقوق بشر دوستانه و تبرع
- ❖ همکاری متقابل

مقایسه بین بیمه های مرسوم و تکافل

از لحاظ **ساختار اجرایی** تفاوت های آشکاری بین تکافل و بیمه رایج وجود دارد.

منتفع اصلی در عملیات بیمه گری (به جای سهامداران در بیمه های کنونی) در حقیقت مشارکت کنندگان (تکافل گذاران) می باشند.

نقاط تمایز محصولات تکافل شامل:

❖ مدیریت ریسک به صورت انفرادی و با دقت بالا بر اساس مخاطرات تفکیکی

❖ تنوع بالای طرح های ارائه شده

❖ سهامداری بیمه گذاران بر صنعت به صورت مجازی

❖ ارائه پوشش های بیمه ای در رشته های غیر زندگی براساس ساختار بیمه های زندگی پس اندازی

مقایسه بین بیمه های مرسوم و تکافل

موضوع	تکافل	بیمه های رایج
اصول سازمانی	منافع برای مشارکت کنندگان	منافع صرفاً برای سهام داران
پایه و اساس	تسهیم ریسک	انتقال ریسک
ماهیت کسب و کار	مبتنی بر انگیزه حمایت و تأمین رفاه اجتماعی بیمه گزار و خانواده اوست.	مبتنی بر انگیزه کسب سود است.
منابع قوانین و مقررات	مبتنی بر قرآن و سنت و نظرات و فتاوی شرعی علما و کمیته های فقهی	در نتیجه تجارب کسب و کار، تفکرات بشری، ادبیات قضایی
مالکیت	مشارکت کنندگان	سهامداران
وضعیت مدیریتی	عامل اجرایی (متصدی)	مدیریت توسط مدیران شرکت
ماهیت قرارداد	قراردادی است بین تمام تکافل شوندگان (وکالت، مضاربه و تبرع) برای تقسیم مخاطرات خود و مشارکت در حمایت	مانند قرارداد فروش (بیع) است که بیمه گر در قبال پوشش ریسک بیمه گزار، از او پول دریافت می کند
سرمایه گذاری وجوه	وجوه با استفاده ابزارهای شرعی، سرمایه گذاری می شوند.	گاهی، وجوه در امور غیرشرعی و استفاده در ابزارهای با بهره ثابت (خارج از ایران)
مازاد منافع	توزیع بین مشارکت کنندگان براساس نسبت مشارکت	منافع متعلق به شرکت بیمه

مقایسه بین بیمه های مرسوم و تکافل

موضوع	تکافل	بیمه های رایج
مبتنی بر اصل تعاون	هم بیمه گزار و هم بیمه گر؛ در کلیه خسارت ها شریک می شوند و در انتقال خطر نیز مشارکت دارند	منافع بیمه گزار و بیمه گر با هم یکی نیست و تعاون واقعی وجود ندارد
شفافیت و افشاء	شرکت تکافل، اطلاعات را به صورت شفاف در اختیار تکافل شوندگان قرار می دهد و فعالیت ها و عملیاتش شفاف تر از شرکت های بیمه رایج است.	در شرکت های بیمه رایج، افشاء و شفافیت وجود ندارد (به جعبه سیاه تشبیه شده اند)
منافع	تکافل شونده می تواند در صورت بروز خطر، کل مقدار در تعهد تکافل کننده (که از صندوق ریسک پرداخت می شود)، کل موجودی حساب مشارکت کننده و سهم خود از سود کسب شده را تا آن زمان از شرکت بگیرد. اما اگر تا زمان سررسید صبر کرد خطر پوشش داده رخ نداد، فقط می تواند موجودی حساب مشارکت کننده و سهم خود را از سود تا آن زمان، درخواست کند.	بیمه گزاران در صورت بروز خطر، کل پولی را که در بیمه نامه آمده است، می گیرند. اما در صورت رخ ندادن، نمی توانند ادعا داشته باشند
ارزش بازخرید	در تکافل اگر کسی بخواهد خارج شود تمام موجودی حساب شخصی او (حساب مشارکت کننده) به علاوه سهمش از کل سود تا آن موقع، به او بازپرداخت می شود و متصدی تکافل فقط مقدار ناچیزی بابت راه اندازی شرکت و مدیریت وجوه از او کسر می کند.	اگر بیمه گزار بخواهد قبل از سررسید، از بیمه خارج شود، شرکت بیمه به او مقداری پول که از مجموع پرداختی های او به بیمه گر کمتر است - پرداخت خواهد کرد
حق رأی و حق شرکت در مجمع عمومی	اعضاء، حق رأی و حق شرکت در مجمع عمومی را برای انتخاب هیئت مدیره و نیز ملاحظه حساب های سالیانه و ترازنامه دارند	در بیشتر موارد این قبیل تسهیلات برای شرکت کنندگان در برنامه های بیمه رایج وجود ندارد
مبتنی بر اصل تعاون	هم بیمه گزار و هم بیمه گر؛ در کلیه خسارت ها شریک می شوند و در انتقال خطر نیز مشارکت دارند	منافع بیمه گزار و بیمه گر با هم یکی نیست و تعاون واقعی وجود ندارد
شفافیت و افشاء	شرکت تکافل، اطلاعات را به صورت شفاف در اختیار تکافل شوندگان قرار می دهد و فعالیت ها و عملیاتش شفاف تر از شرکت های بیمه رایج است.	در شرکت های بیمه رایج، افشاء و شفافیت وجود ندارد (به جعبه سیاه تشبیه شده اند)

مقایسه بین بیمه های مرسوم و تکافل

موضوع	تکافل	بیمه های رایج
نظارت شرعی	نظارت بر روند کاری تکافل	ندارد
ضمانت/گارانتی	به همه مشترکین تقسیم می شود	از سوی شرکت داده می شود
خسارت/غرامت	از سرمایه تکافل پرداخته می شود	از سرمایه شرکت داده می شود
مصارف ادراي	از سرمایه سهام دارن پرداخت می شود	از حق بیمه پرداخت می شود
کارمزد بنگاه	از سرمایه سهام دارن پرداخت می شود	از حق بیمه پرداخت می شود
نوعیت قرارداد	مضاربه، وکالت، وقف	خرید و فروش
مسئولیت شرکت	اداره کننده سرمایه	ضمانت کننده و صادر شده

طرفین برای امضای قرارداد باید صلاحیت حقوقی (مانند بلوغ و سایر شرایط عقد قرارداد شرعی) داشته باشند.

بازار سرمایه اسلامی در ترکیه

- ❖ شاخص اسلامی داو جونز در سال ۲۰۰۶
- ❖ انتشار صکوک بیمه، ترکیه کویت در سال ۲۰۱۰
- ❖ شاخص مشارکت در سال ۲۰۰۹
- ❖ پور تفوی مدل مشارکت (موفق ترین شاخص بورس استانبول) از سال ۲۰۱۴

تکافل در ترکیه

- ❖ تاسیس اولین شرکت تکافل در سال ۲۰۱۰ وضع قانون تکافل در سال ۲۰۱۷
- ❖ شرکت های تکافل در بخش های بیمه پایه یا عمر فعالیت می کنند (هر دو را نمی توانند)
- ❖ ۱۲ شرکت تکافل (۸ بیمه پایه، ۴ عمر).
- ❖ در حال حاضر ۴٪ سهم، در بخش بیمه است (هدف ۲۰۲۳، ۱۰٪ است)

تکافل در مالزی

- ✓ تصویب اولین قانون تکافل در سال ۱۹۸۴
- ✓ سهم بیش از ۸۰ درصد بازار تکافل
- ✓ بیش از ۱۵٪ GDP کشور در تکافل
- ✓ بانک مرکزی مالزی به عنوان نهاد ناظر بر عملکرد شرکت ها
- ✓ مقام سوم بازار تکافل دنیا
- ✓ در سال ۲۰۱۳ صنعت بیمه مالزی به جذب شرکت های آمریکایی و کانادایی پرداخت.
- ✓ ترکیب و ادغام شرکت ها: مشارکت شرکت سان لایف و شرکت بیمه بین المللی آمریکا

تکافل در اندونزی

❖ در ۱۹۹۴ میلادی دو شرکت تکافل در اندونزی ثبت شد.

❖ در سال ۲۰۱۷، کل حق بیمه صادر شده در اندونزی ۹.۵ میلیارد دلار بوده که سهم تکافل ۴/۵ میلیون دلار بوده (این عدد در سال ۲۰۰۷ برابر ۱۵۰ میلیون دلار بوده)

❖ اندونزی الان چهارمین کشور از نظر سهم بازار است.

تکافل در عربستان

❖ عربستان اولین کشور از نظر سهم بازار می باشد.

❖ در سال های اخیر قوانین جدیدی جهت اجباری شدن بیمه برای وسایل نقلیه و شخص ثالث تدوین شده که می تواند باعث رونق بیشتر تکافل در عربستان شود.

تکافل در بنگلادش

❖ در اوایل ۱۹۹۹، تکافل در بنگلادش تشکیل شد.

❖ سه شرکت بیمه تکافل که در بنگلادش فعالیت می کنند:

- بیمه اسلامی بنگلادش با مسئولیت محدود فعال در زمینه بیمه عمومی

- بیمه اسلامی زندگی خاور دور با مسئولیت محدود

- بیمه بازرگانی اسلامی با مسئولیت محدود

❖ از مشکلات این کشور، فقدان مؤسسات تکافل اتکایی است، از این رو شرکت های بیمه اسلامی به شرکت های بیمه اتکایی مرسوم روی می آورند.

تکافل در اروپا و انگلستان

❖ پریسک بودن بازار بیمه اسلامی از نظر سرمایه گذاران بریتانیایی و اروپایی

❖ انجمن بیمه اسلامی لندن به دنبال حداکثر رساندن پتانسیل این بازار است و اقداماتی در جهت آشنایی سرمایه گذاران با تکافل کرده است.

❖ کارشناسان می گویند تکافل می تواند برای نظام بازنشستگی اروپا راه حل مناسبی باشد و فرصت طلایی را در برابر جوامع اروپایی قرار می دهد.

تکافل در ایران

- ❖ عدم شفافیت موضوع در میان صاحب نظران و سیاست گذاران بیمه ای کشور (طبق نظر برخی ها چون تمام فعالیت های اقتصادی ما اسلامی است، نیاز به تکافل وجود ندارد)
- ❖ عدم آگاهی و اطلاعات لازم در مورد تکافل در جامعه
- ❖ محدودیت در کارشناسان خبره
- ❖ عدم استقبال: از سال ۱۳۹۱ که بحث بیمه تکافل در ایران مطرح شده است، هنوز مجوزی در این خصوص صادر نشده است.
- ❖ سیاست های کلی در این ارتباط در حال ابلاغ از طرف متولیان امر است.
- ❖ کارگروه تخصصی تکافل در پژوهشکده بیمه تشکیل شده و در حال بررسی موضوع است.

دلایل توجه به تکافل در ایران

➤ در شعائر نبوی شیعی علاوه بر ربا و قمار که از اصول حرام دینی محسوب شده و در آیات متعدد قرآنی بر این امر اشاره شده است، غرر یا نااطمینانی نیز کاملاً نفی و نهی شده اند.

➤ در حدیث شریف: «نَهَى رَسُولُ اللَّهِ (ص): عَنْ بَيْعِ الْمُضْطَرِّ وَ عَنْ بَيْعِ الْغَرَرِ» قاعده مورد توجه در معاملات نوین و ابزارهای مالی اسلامی، قاعده فقهی «نفی بیع غرری» است.

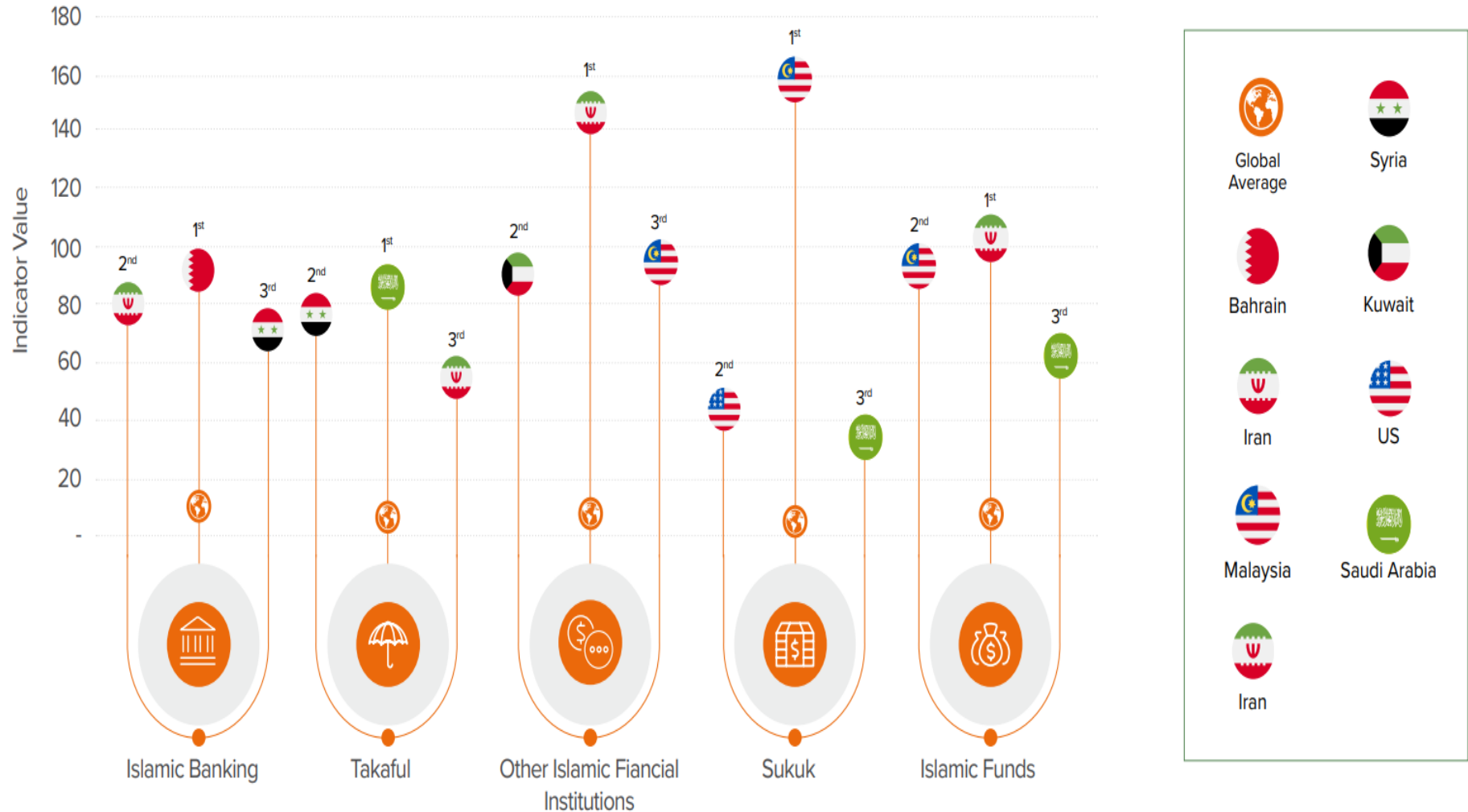
➤ آمار موجود در بازارهای مالی جهان اسلام موید این ادعا است که صنعت بیمه در ایران را به عنوان صنعتی مبتنی بر بیمه های اسلامی بر می شمارند.

عملکرد ابزارهای مالی اسلامی

QUANTITATIVE DEVELOPMENT SUB-INDICATORS 2020

TAKAFUL

 US\$ 51 Total Takaful Assets in 2019
Billion

 10% Annual Growth of Takaful Assets in 2019

 336 Total Takaful Operators * in 2019
*including windows

 Turkey
Fastest Growing Market in Takaful Assets in 2019

Takaful Assets Growth 2012 - 2019
(US\$ Billion)

Number of Takaful Operators by Type 2019

General

124

Family

76

Composite

115

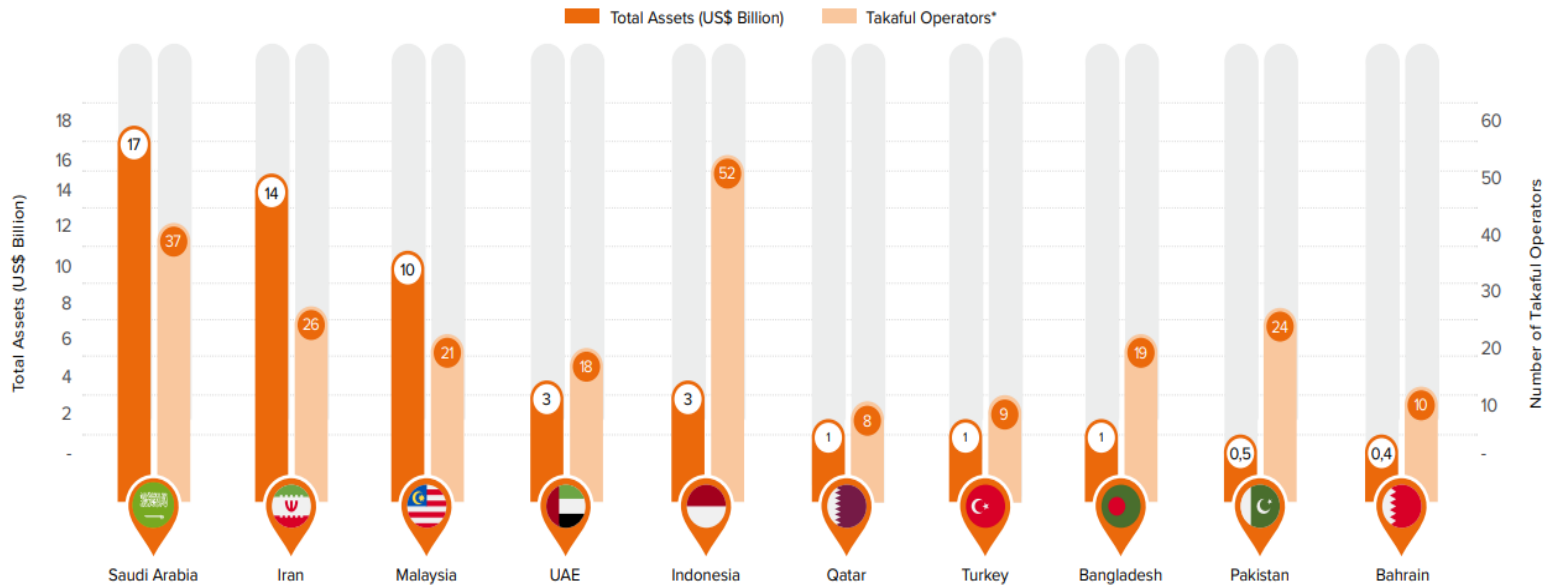
Retakaful

21

کشورها در بازار تکافل

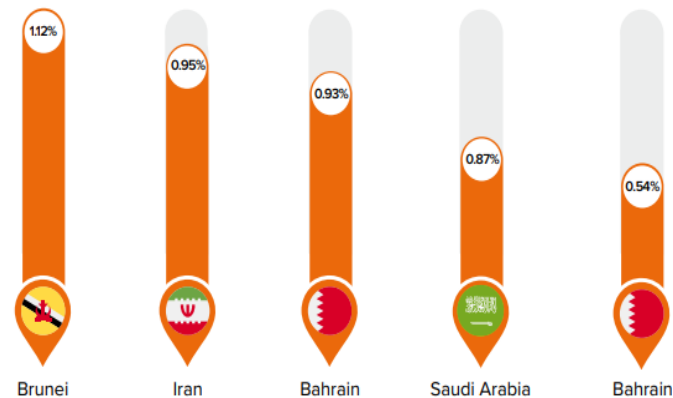
Top Countries in Takaful Assets 2019

*Including Windows

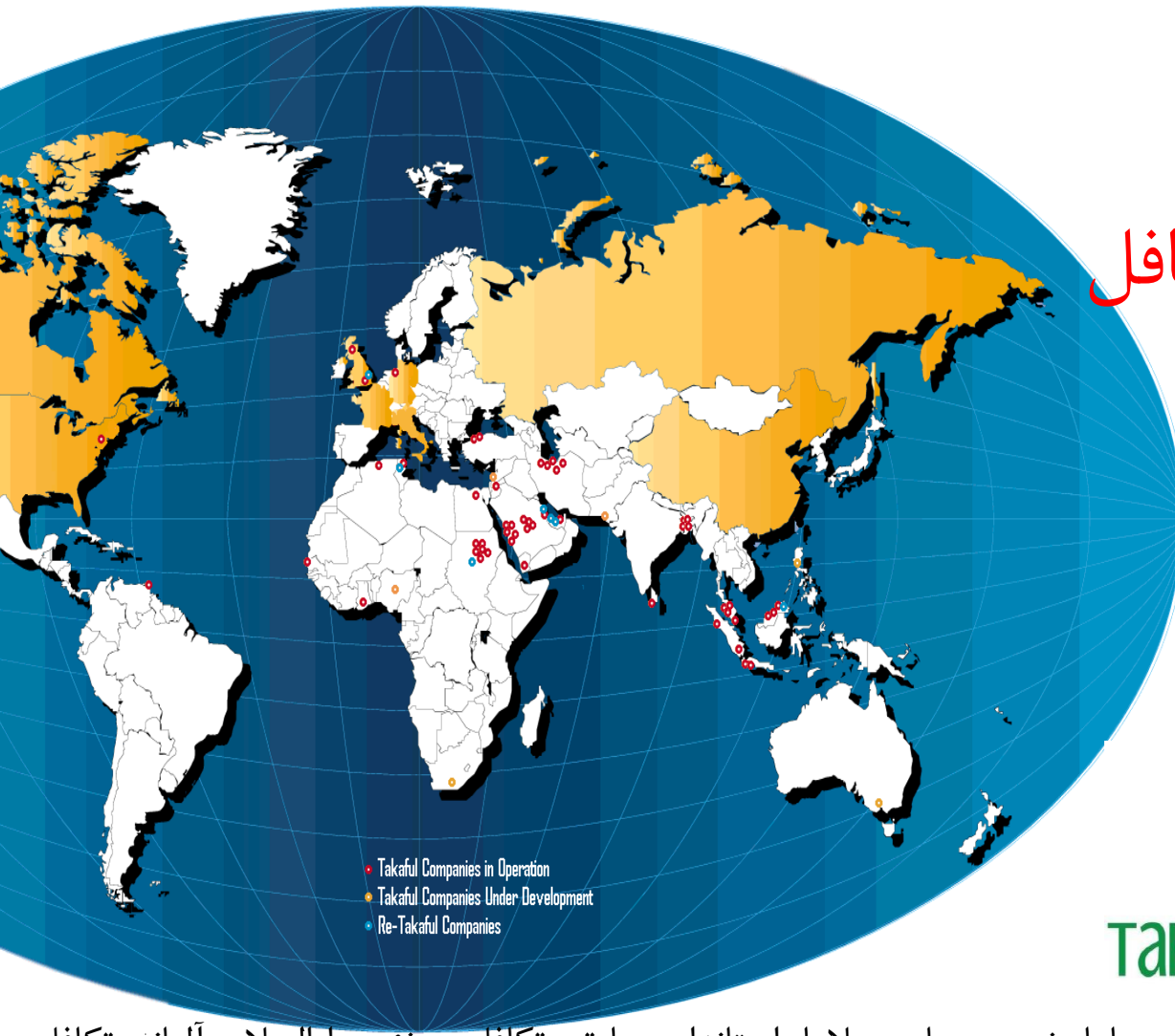
80%
Top 3 Markets' Share
of Global Takaful Assets in 2019

Countries with Highest Takaful Assets to GDP 2019

GLOBAL PRESENCE OF TAKAFUL

۵۰۰ شرکت تکافل

در ۶۰ کشور

۴۰ شرکت تکافل
اتکایی

TAKAFUL
Indonesia

شركة التأمين الإسلامية المحدودة
ISLAMIC INSURANCE CO.LTD

TAKAFULmalaysia

الوطنية للتأمين
Wataniya Insurance

شرکت های پیشرو: شرکت بیمه اسلامی، جاماپونجی، عمان، سلاما، استاندارد چارتر، تکافل بروئی دارالسلام، آلیانز، تکافل برهاد، زوریخ مالزی، تکافل مالزی و شرکت بیمه اسلامی قطر

بازار تکافل

- ❖ بهبود در رشد مشارکت با کووید-۱۹ به پایان رسید.
 - ❖ گسترش تکافل از طریق پلتفرم های تجميع آنلاين
 - ❖ هدايت وقف برای ارائه تکافل به اقشار کم درآمد
 - ❖ افزایش سرمایه مورد نیاز، موج ادغام را در عربستان سعودی شتاب بخشید.
 - ❖ متصدیان تکافل در شورای همکاری خلیج فارس در چند جبهه با چالش هایی روبرو هستند:
- رکود اقتصادی
 - رقابت بیشتر
 - و افزایش حداقل سرمایه مورد نیاز

عملکرد بازار تکافل

نام اپراتور تکافل	کشور	کل دارایی ها (US\$ Mn,) (FYE 2015)
بیمه ایران	ایران	\$۳۹۸۸
شرکت بیمه تعاونی	عربستان	\$۳۰۸۳
تکافل محدود اتیقا	مالزی	\$۳۰۵۳
شرکت تکافل مالزیایی	مالزی	\$۱۷۵۵
بیمه تعاونی بوپا عربستان	عربستان	\$۱۶۴۰
شرکت بیمه و بیمه اتکایی تعاونی مدیترانه و خلیج فارس	عربستان	\$۱۴۷۳
شرکت بیمه عرب اسلامی (سلام)	امریکا	\$۹۱۵
شرکت بیمه آسیا	ایران	\$۹۰۰
تکافل محدود اخلاص سندریان	مالزی	\$۷۲۳
بیمه البرز	ایران	\$۶۷۲

منبع: گزارش توسعه مالی اسلامی ICD-Thomson Reuters 2016

عملکرد بازار تکافل

بخش	سهم بازار	درآمدهای تقریبی	نرخ رشد
تکافل عمومی	۸۳٪	US\$ 12.3 bn	۱۷٪
تکافل خانواده	۱۷٪	US\$2.6 bn	۱٪*
تکافل کل	۱۰۰٪	US\$14.9 bn	۱۴٪

چشم انداز آتی تکافل

- گزارش گروه تحقیقاتی ایمارک:

«بازار تکافل، روندهای جهانی، سهم، اندازه، رشد، فرصت و پیش‌بینی
سال‌های ۲۰۲۲-۲۰۲۷»

ارزش بازار جهانی تکافل در سال ۲۰۲۱ به میزان ۲۷ میلیارد دلار

- پیش‌بینی:

ارزش بازار تکافل تا سال ۲۰۲۷ به رقم ۵۰ میلیارد دلار

(یک نرخ رشد مرکب سالانه‌ای معادل ۱۰/۵ درصد طی سال‌های ۲۰۲۲-۲۰۲۷ خواهد بود)

مهمترین دلایل توسعه سریع الگوی تکافل

دلیل اول:

- تقاضای بالای بیمه‌گذاران اهل سنت برای محصولات تکافل

دلیل دوم:

- توسعه موفق مؤسسات مالی و بانک‌های اسلامی تامین‌کننده ابزارهای مالی برای مدیریت سرمایه و دارایی‌های مالی است.
- (نقش راهبردی مؤسسات و بانک‌های اسلامی در توزیع و فروش محصولات تکافل و تاب‌آوری در بحران مالی ۲۰۰۸)

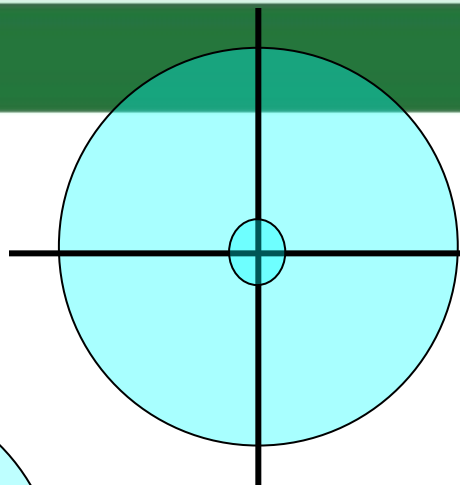
طبقه بندی تکافل

تکافل عمومی	تکافل خانواده
ناوگان موتوری	عمر (زمانی-مختلط-تمام عمر- عمر و پس انداز)
ناوگان دریایی	حوادث
درمان	بیماری بحرانی و صعب العلاج
آتش سوزی	دانش آموزان
زیارت و گردشگری	سالمنندان
صکوک	مستمری (وقف و معاشی)
ارز دیجیتال	کارگران خارجی
متفرقه	وام مسکن
	سرطان سینه (حوی)
	بارداری (ولادت)
	پس اندازی (دوستی)

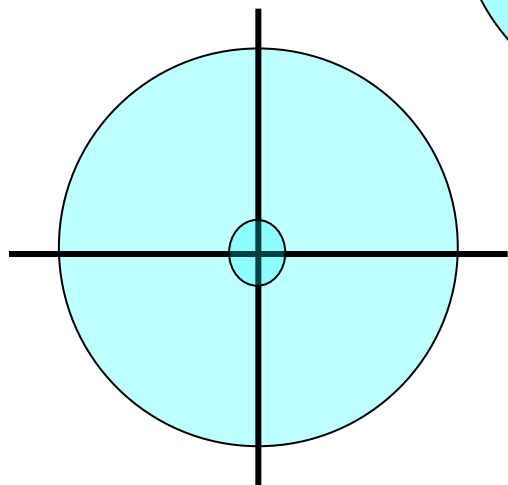

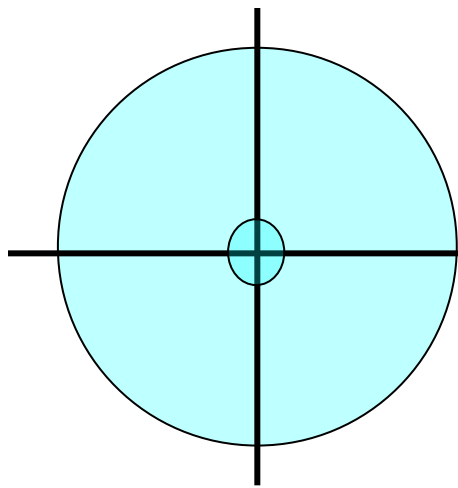
بازار هدف تکافل

- افرادی که بخاطر دلایل مذهبی بیمه نمی کنند.

- افرادی که بیمه می کنند و به مسائل حساس هستند

- افرادی که در حال حاضر هیچ بیمه ای ندارند

چالش های تکافل:

- ❖ در دسترس نبودن صنعت مالی اسلامی
- ❖ عدم یکنواختی در مدل ها و تصمیمات شرعی
- ❖ محدودیت های ظرفیت
- ❖ راه های سرمایه گذاری محدود
- ❖ محدودیت ظرفیت و منابع انسانی
- ❖ تخصص شرعی
- ❖ آیین نامه های حقوقی
- ❖ محدودیت های سرمایه گذاری
- ❖ محصولات و مفاهیم جدید
- ❖ قیمت رقابتی و خدمات
- ❖ استانداردهای حسابداری
- ❖ مهارت فنی
- ❖ هماهنگ سازی شیوه ها و عملیات تکافل در سراسر جهان
- ❖ کانال های توزیع
- ❖ عدم آگاهی بیمه ای
- ❖ عدم یکنواختی تصمیم شرعی در مورد تکافل
- ❖ رتبه بندی
- ❖ ظرفیت تکافل اتکایی

فرصت های تکافل:

- ❖ شمول مالی
- ❖ بازار مصرف بزرگ مسلمانان
- ❖ راه حل برای همه
- ❖ دولت / تنظیم کننده و پشتیبانی سازمان های چندجانبه
- ❖ جایگاه منطقه ای
- ❖ تکافل خرد ابزاری برای کاهش فقر

بیشترین پوشش های موردنیاز در تکافل خرد

✓ بیمه های اعتباری

✓ بیمه های درمانی

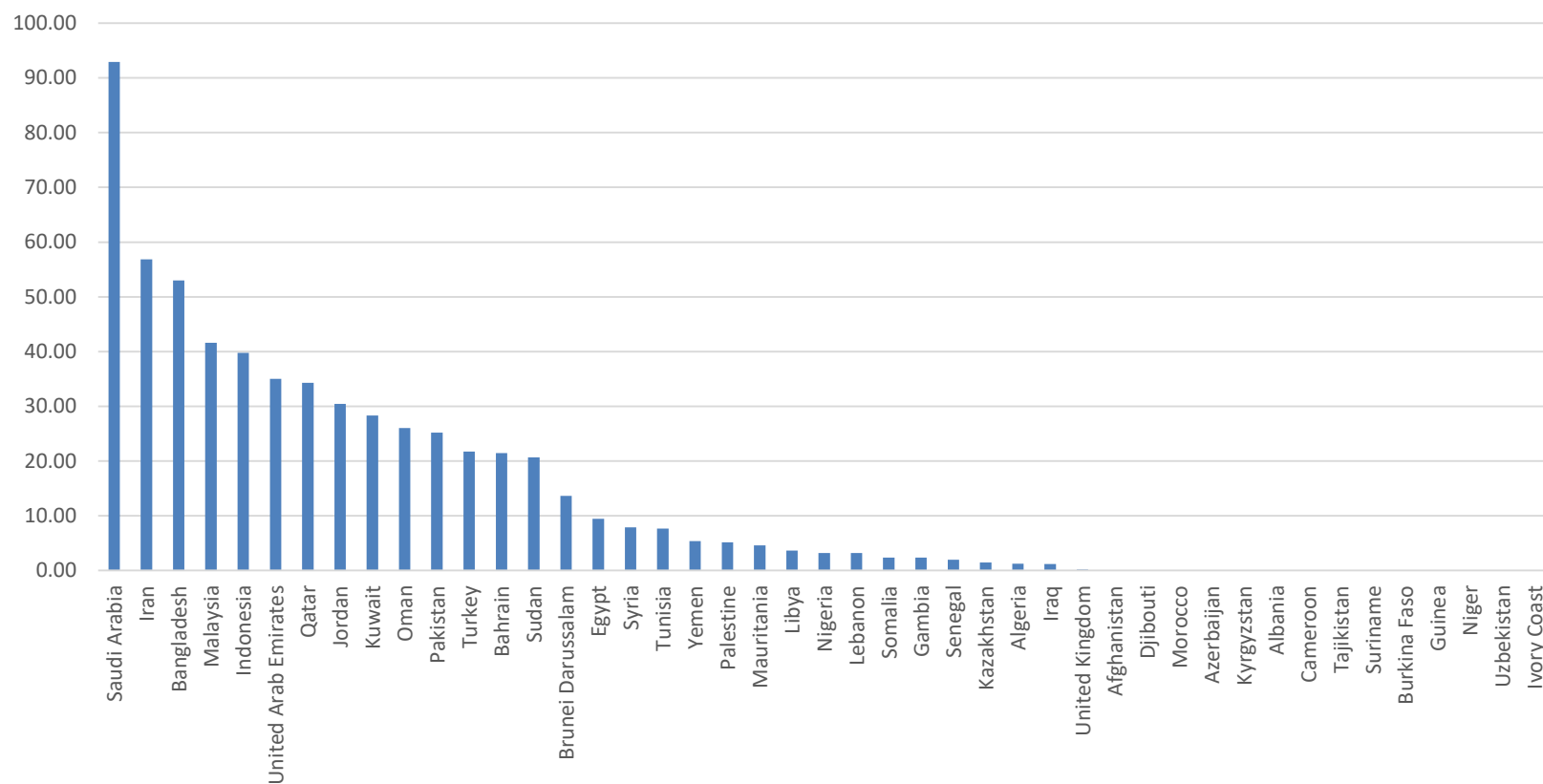
✓ بیمه های بازنشستگی یا پس اندازی

بازارهای بالقوه

IFDI Takaful Ranking

الگوهای رایج تکافل

- ❖ مدل مضاربه؛ مشارکت کنندگان و متصدی تکافل، قرارداد مضاربه منعقد می کنند. (تکافل خانواده)
- ❖ مدل وکالت؛ توافق نامه نمایندگی بین مشارکت کنندگان و متصدیان بر اساس قرارداد وکالت (قراردادهای نمایندگی) منعقد می شود.
- ❖ مدل وکالت+مضاربه؛ (مضاربه تعدیل شده) تکافل عمومی
- ❖ مدل وکالت+وقف؛ شرکت کننده وجه را اهدا می کند و متصدی تکافل، حق الزحمه نمایندگی را دریافت می کند.

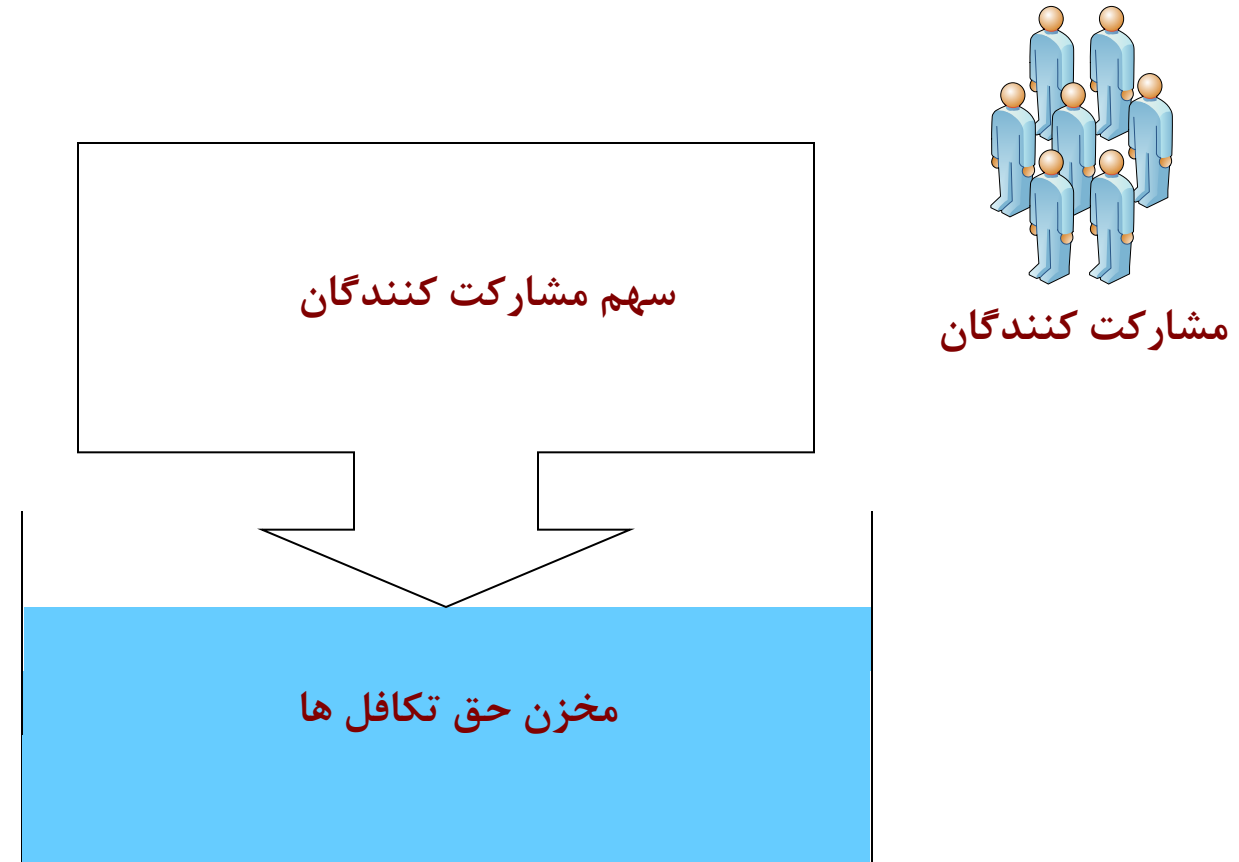
فرآیند اجرای تکافل

- ❖ ابتدا به یک شرکت سهامی یک دستمزد تناسبی ثابت (یا حق الوکاله) یا دستمزد مبتنی بر عملکرد (مضاربه) یا ترکیبی از هر دو پرداخت می شود.
- ❖ اگر در پرداخت خسارت کسری به وجود آید، عامل تکافل یک وام بدون بهره قرض الحسنه را تدارک دیده و توسط مازادهای صندوق تکافل، بازپرداخت اقساط وام را خواهد داشت.
- ❖ محصولات مختلف تکافل خانواده و عمومی در بستر یکی از قراردادهای شرعی پایه مانند مضاربه، وکالت و وقف و در مواردی ترکیب‌هایی از این سه عقد طراحی می‌گردند. سه رکن اصلی مدل‌های تکافل عبارتند از متکافلین (شرکت‌کنندگان)، متصدی تکافل (شرکت عامل تکافل) و صندوق تکافل است که تفاوت مدل‌ها مختلف در الگوی ارتباطی این سه رکن است.

فرآیند اجرای تکافل

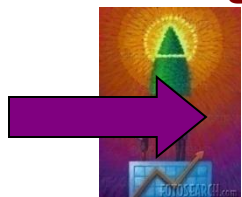

فرآیند اجرای تکافل

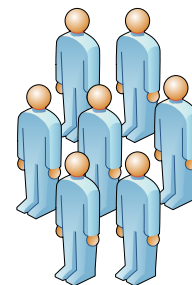
سهام مشارکت کنندگان

سرمایه گذاری مطابق
شریعت

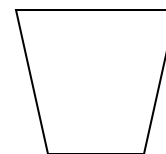
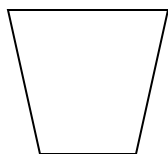
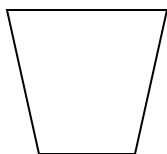

سود سرمایه گذاری
(قسمتی از سود به شرکت به عنوان عامل
داده می شود)

مخزن حق تکافل ها

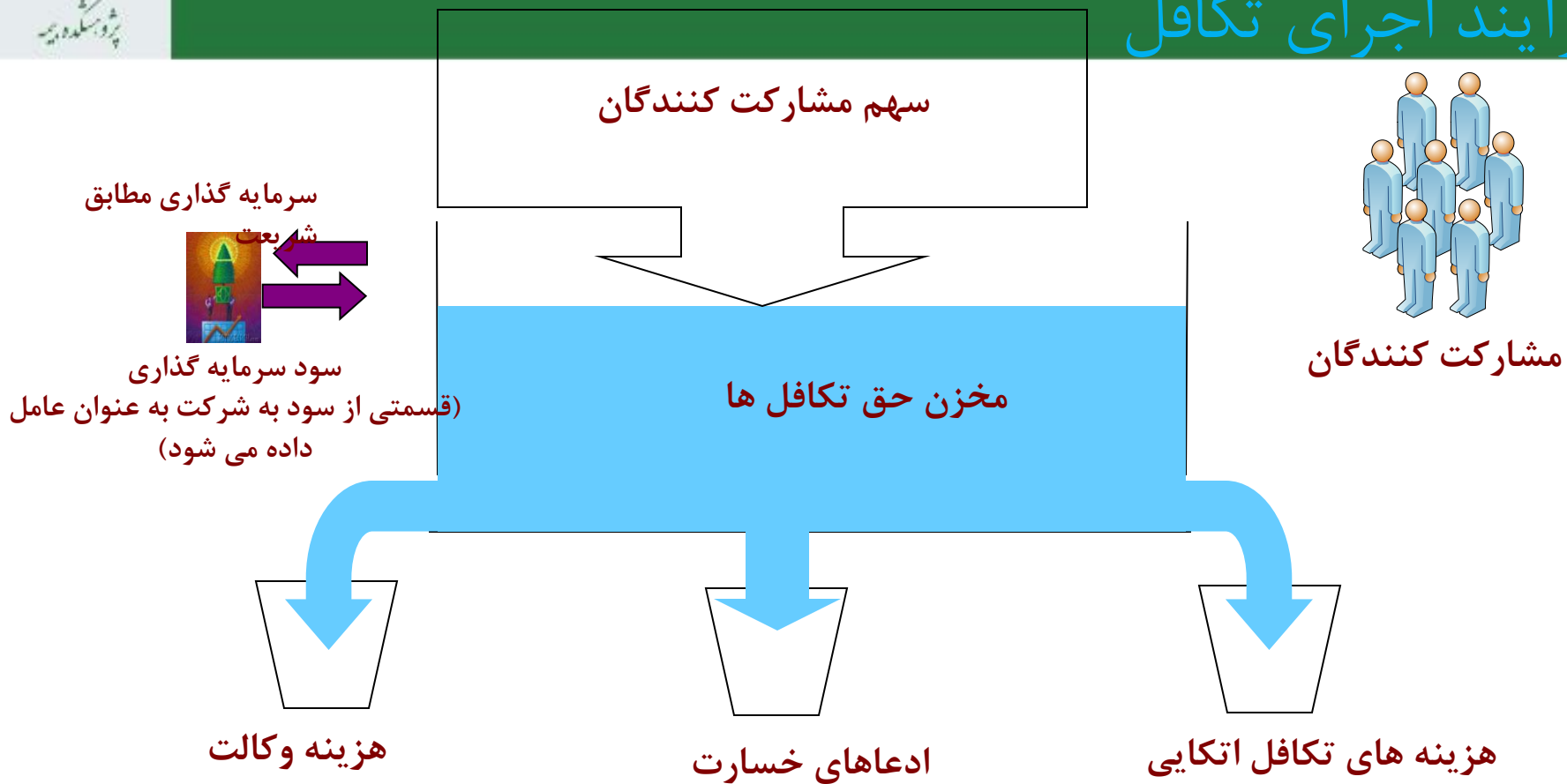

مشارکت کنندگان

فرآیند اجرای تکافل

فرآیند اجرای تکافل

سهم مشارکت کنندگان

سرمایه گذاری مطابق

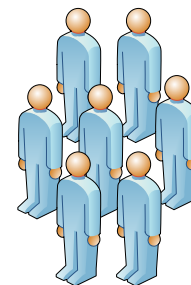

شریعت

سود سرمایه گذاری

(قسمتی از سود به شرکت به عنوان عامل داده می شود)

مخزن حق تکافل ها

مشارکت کنندگان

هزینه وکالت

ادعاهای خسارت

هزینه های تکافل اتکایی

فرآیند اجرای تکافل

سهم مشارکت کنندگان

سرمایه گذاری مطابق

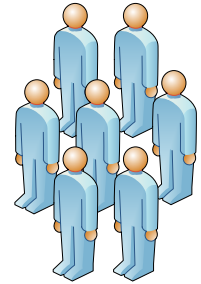

شریعت

سود سرمایه گذاری

(قسمتی از سود به شرکت به عنوان عامل داده می شود)

مخزن حق تکافل ها

مشارکت کنندگان

هزینه وکالت-ادعاهای خسارت و هزینه های اتکایی

=

مازاد

فرآیند اجرای تکافل

سهم مشارکت کنندگان

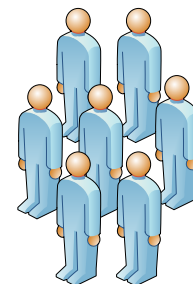
سرمایه گذاری مطابق

شریعت

سود سرمایه گذاری

(قسمتی از سود به شرکت به عنوان عامل داده می شود)

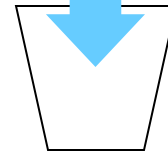
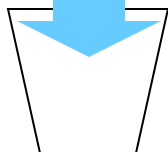
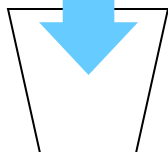

مشارکت کنندگان

مخزن حق تکافل ها

هزینه وکالت-ادعاهای خسارت و هزینه های اتکایی

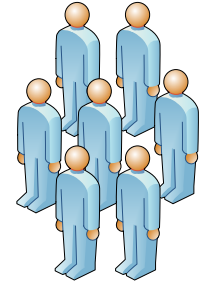
مازاد

فرآیند اجرای تکافل

سهم مشارکت کنندگان

مشارکت کنندگان

مخزن حق تکافل ها

سرمایه گذاری مطابق

سود سرمایه گذاری

(قسمتی از سود به شرکت به عنوان عامل داده می شود)

هزینه وکالت-ادعاهای خسارت و هزینه های اتکایی

مازاد

ذخایر

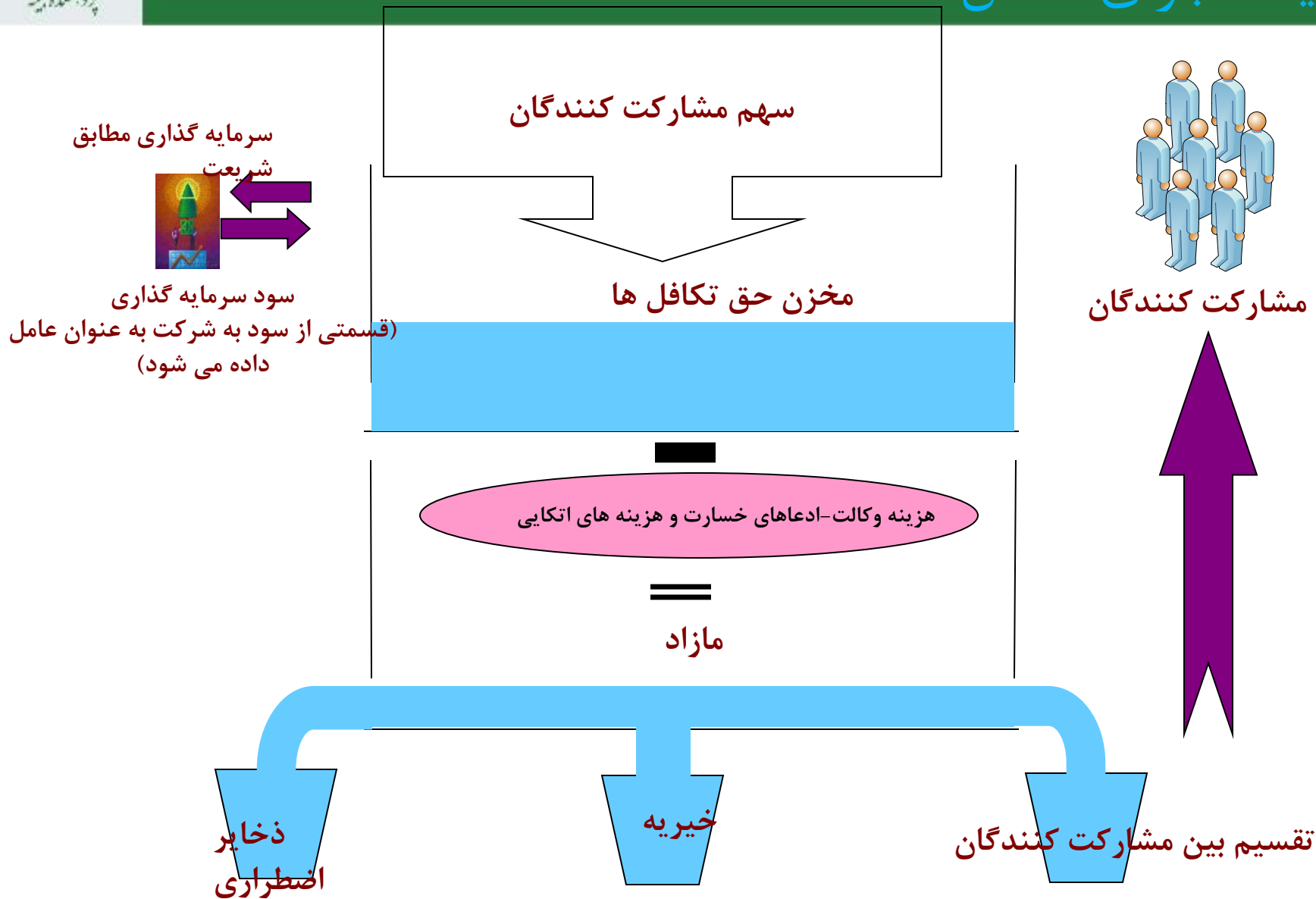
اضطراری

خیریه

تقسیم بین مشارکت کنندگان

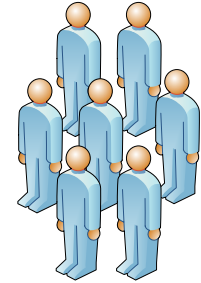
فرآیند اجرای تکافل

فرآیند اجرای تکافل

سهم مشارکت کنندگان

مشارکت کنندگان

مخزن حق تکافل ها

سرمایه گذاری مطابق

شرایع

سود سرمایه گذاری

(قسمتی از سود به شرکت به عنوان عامل داده می شود)

هزینه وکالت- ادعاهای خسارت و هزینه های اتکایی

مازاد

ذخایر
اضطراری

خیریه

تقسیم بین مشارکت کنندگان

فرآیند اجرای تکافل

سهم مشارکت کنندگان

سرمایه گذاری مطابق

شریعت

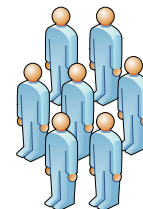

سود سرمایه گذاری

(قسمتی از سود به شرکت به عنوان عامل

داده می شود)

مخزن حق تکافل ها

مشارکت کنندگان

هزینه وکالت

+

ادعاهای خسارت

+

هزینه های تکافل اتکایی

مازاد

ذخایر

اضطراری

خیریه

تقسیم بین مشارکت کنندگان

الگوی مضاربه:

- ❖ الگو مضاربه بر اساس تقسیم سود و زیان بین شرکت تکافل و مشارکت کننده انجام می شود. شرکت تکافل در ازای خدماتش سهمی از سود سرمایه برمی دارد.
- ❖ سهم متناسب در سود بر اساس توافق نامه بین شرکت تکافل و مشارکت کنندگان تعیین می شود.

تکافل خانواده (مضاربه)

حق تکافل دو بخش می شود:

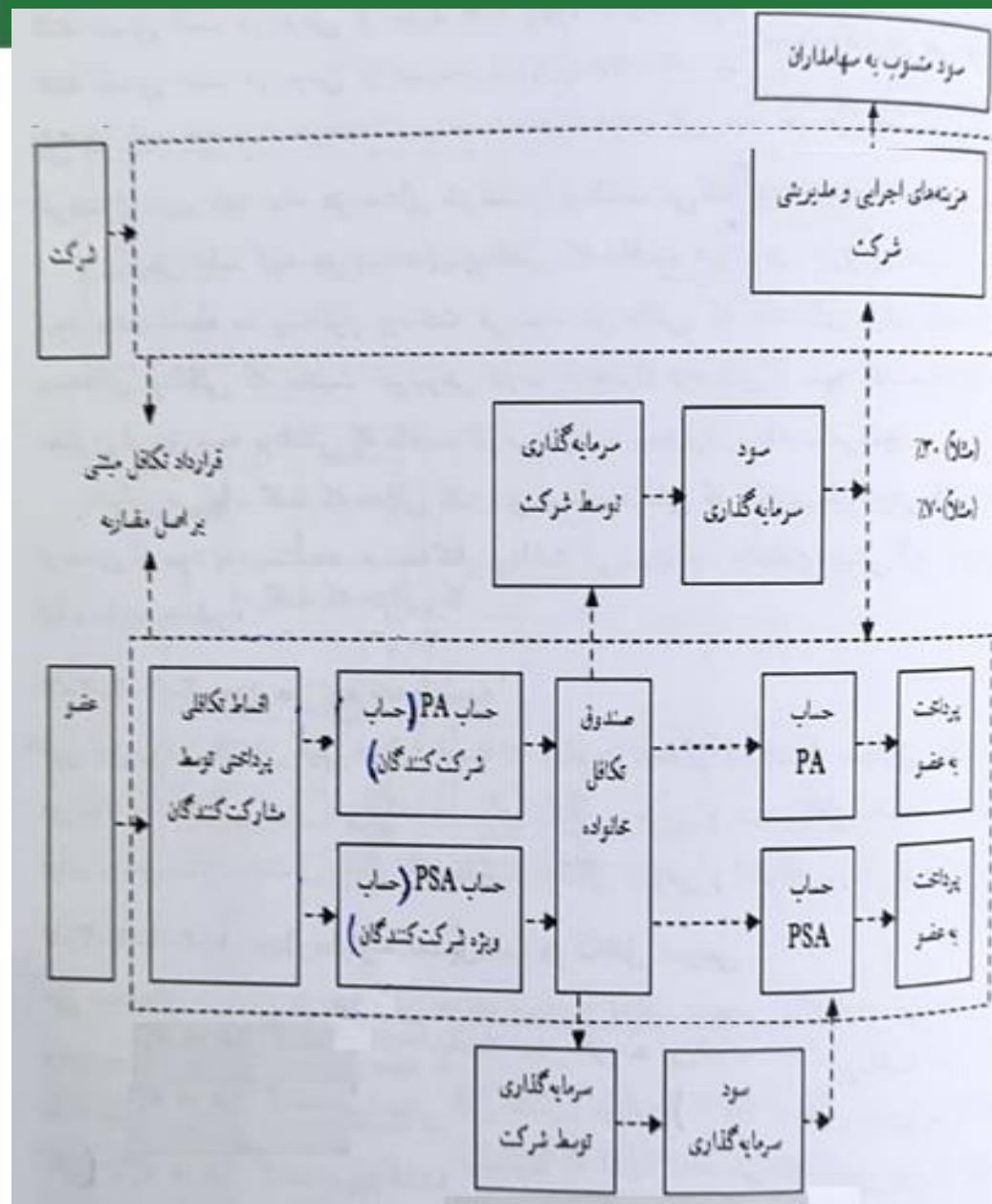
بخش عمده این پول به حساب مشارکت کنندگان (PA) - که متعلق به آنهاست منتقل می شود و بخش کوچک تر باقی مانده به حساب ویژه مشارکت کنندگان (PSA) واریز خواهد شد که برای پرداخت ادعاها و هزینه های بیمه گری مورد استفاده قرار می گیرد. (در تکافل عمومی بر عکس است)

تمام پول حساب های (PSA) و (PA) در ابزارهای مالی شرعی سرمایه گذاری می شود. متصدی و تکافل شونده در سود سرمایه گذاری پول حساب (PA) شریک هستند و این سود بر اساس نرخي که از قبل بر آن توافق شده بین آنها تقسیم می شود.

گاهی ادعاها و هزینه های پذیره نویسی بیش از میزان پولی است که برای حساب (PSA) تجویز شده بود که در این مواقع، کسری به وجود آمده با برداشت از حساب (PA) یا پرداخت قرض الحسنه به تکافل شونده جبران خواهد شد.

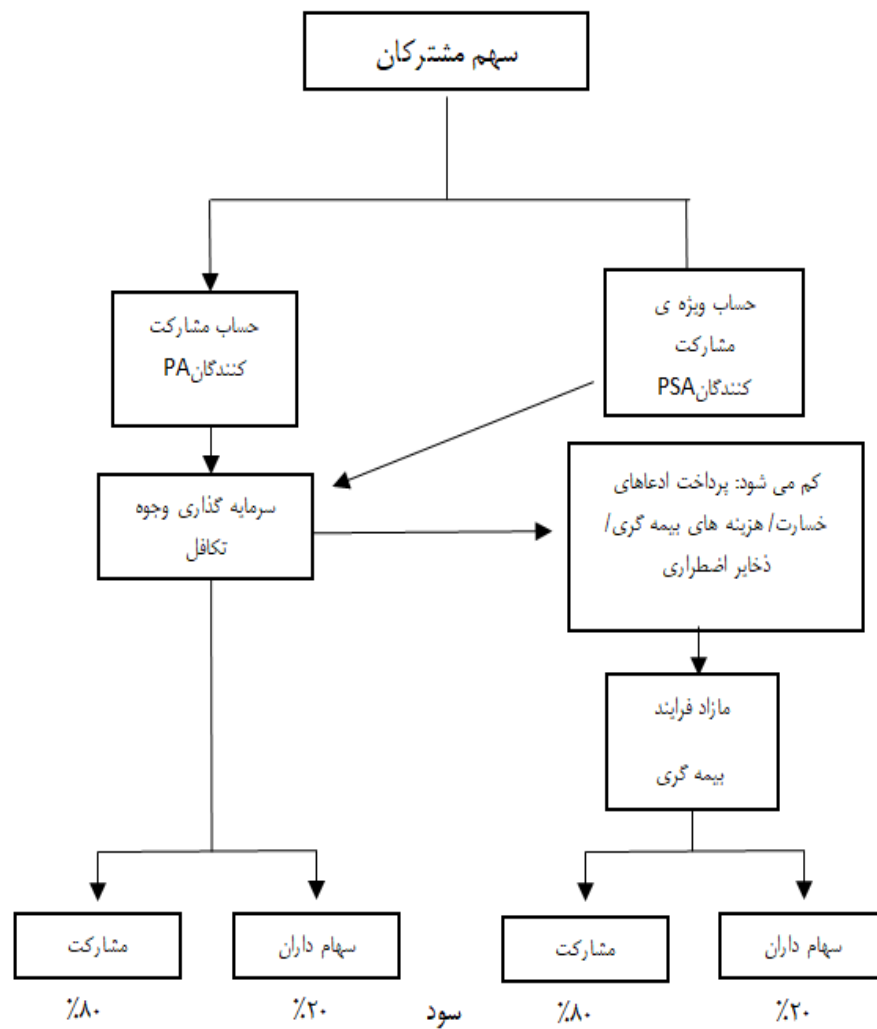
اگر ادعاها و هزینه های بیمه گری کمتر از میزان پول حساب (PSA) باشد، میزان باقی مانده بین متصدی تکافل و مشارکت کنندگان تقسیم خواهد شد. در الگوی تکافل مبتنی بر مضاربه، برای افزایش انگیزه متصدی در مدیریت کار آمدتر حساب های شرکت، او را در این مازاد شریک می کنند.

تکافل خانواده (مضاربه)

الگوی مضاربه برای تکافل خانواده

مثال: الگوی مضاربه برای تکافل خانواده

سهم کلی مشارکت کنندگان ۱۰۰,۰۰۰

بازگشت سرمایه ۱۰٪

اختصاص به حساب مشارکت کنندگان (۸۰٪) = Rs. ۸۰,۰۰۰

(۱۰٪) سود = Rs. ۸,۰۰۰
= Rs. ۸۸,۰۰۰

اختصاص به حساب ویژه ی

مشارکت کنندگان (۲۰٪)

(۱۰٪) سود = Rs. ۲,۰۰۰

مجموع هزینه ها Rs. ۲۲,۰۰۰

کم می شود:

پرداخت ادعاهای خسارت ۱۰٪ = Rs. ۱۰,۰۰۰

هزینه های بیمه گری = Rs. ۵,۰۰۰

مازاد = Rs. ۷,۰۰۰

سهم مشارکت کنندگان ۸۰٪ = Rs. ۵۶,۰۰۰

Rs. ۵۶,۰۰۰

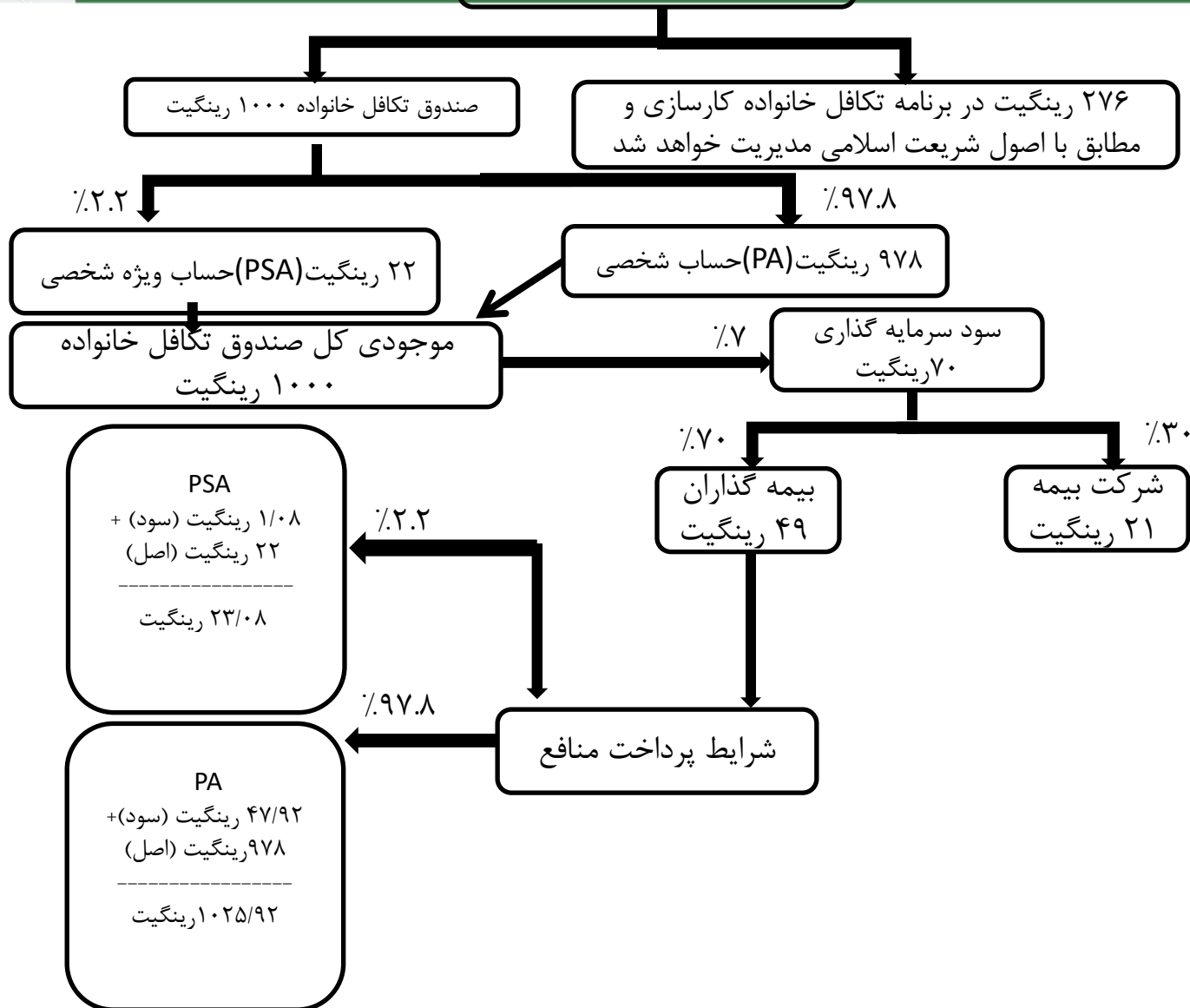
Rs. ۹۳,۶۰۰

انباشته به حساب مشارکت کنندگان

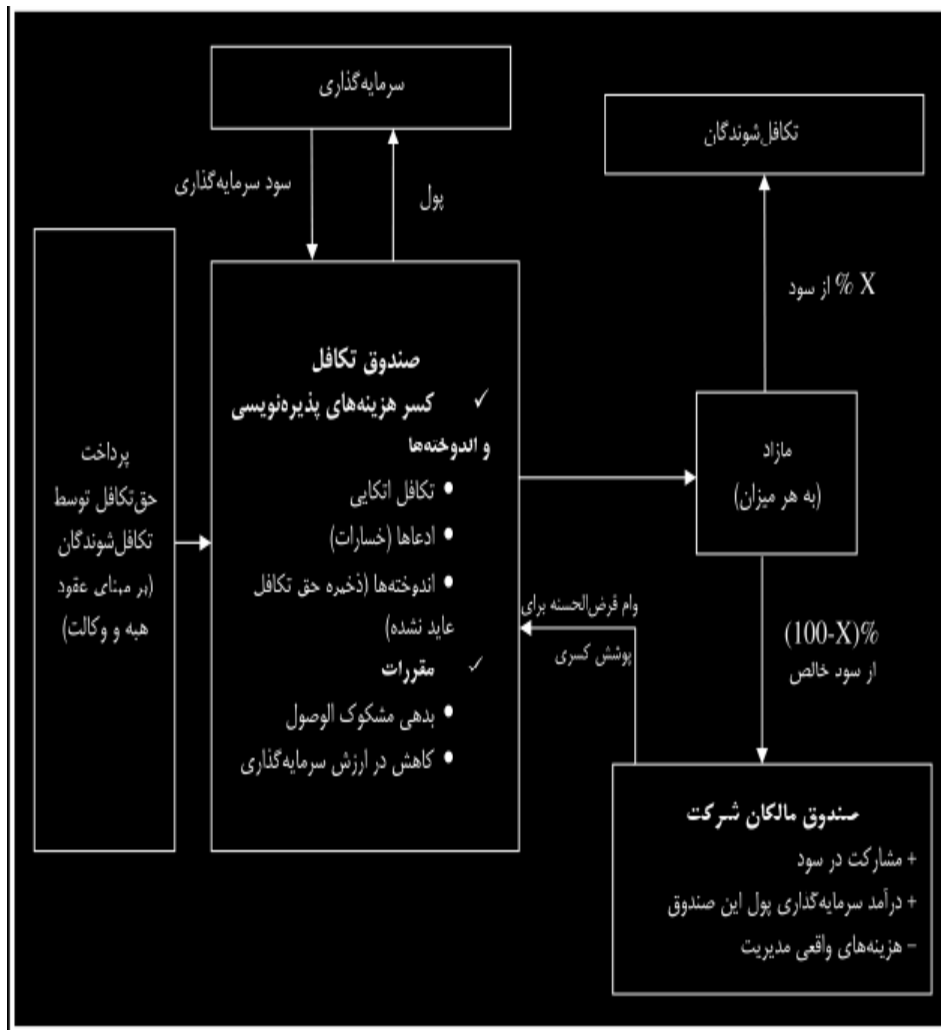

تکافل خانواده (مضاربه)

کل حق بیمه ۱۲۷۶ رینگیت

مدل مضاربه تکافل عمومی

مدل مضاربه تعدیل شده (تکافل عمومی)

سود قابل انتساب به
سهامداران

مدیر اداری و
مدیریتی
شرکت

شرکت

سرمایه گذاری
توسط
شرکت

سود سرمایه گذاری

سهم شرکت از سود

سهم مشارکت کنندگان
از مازاد

سهم تکافل
مشارکت
کنندگان

صندوق عمومی
تکافل

صندوق عمومی
تکافل

هزینه های عملیاتی
تکافل/تکافل اتکایی

مازاد
(سود)

مشارکت کنندگان

سهم

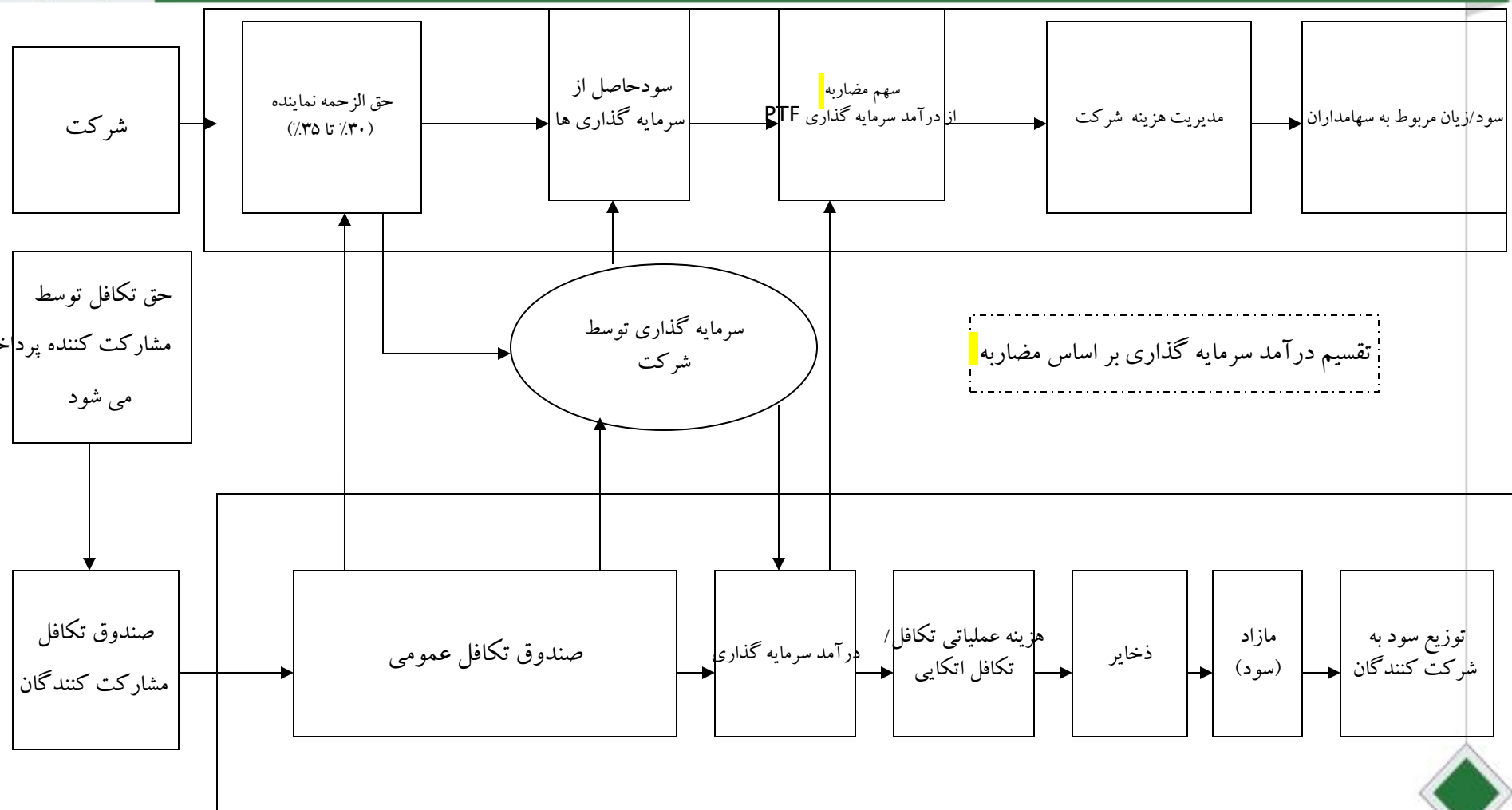
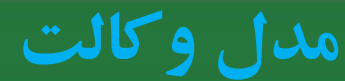

الگو وکالت:

❖ در این مدل حق العمل به جای مازاد سود قرار می گیرد.

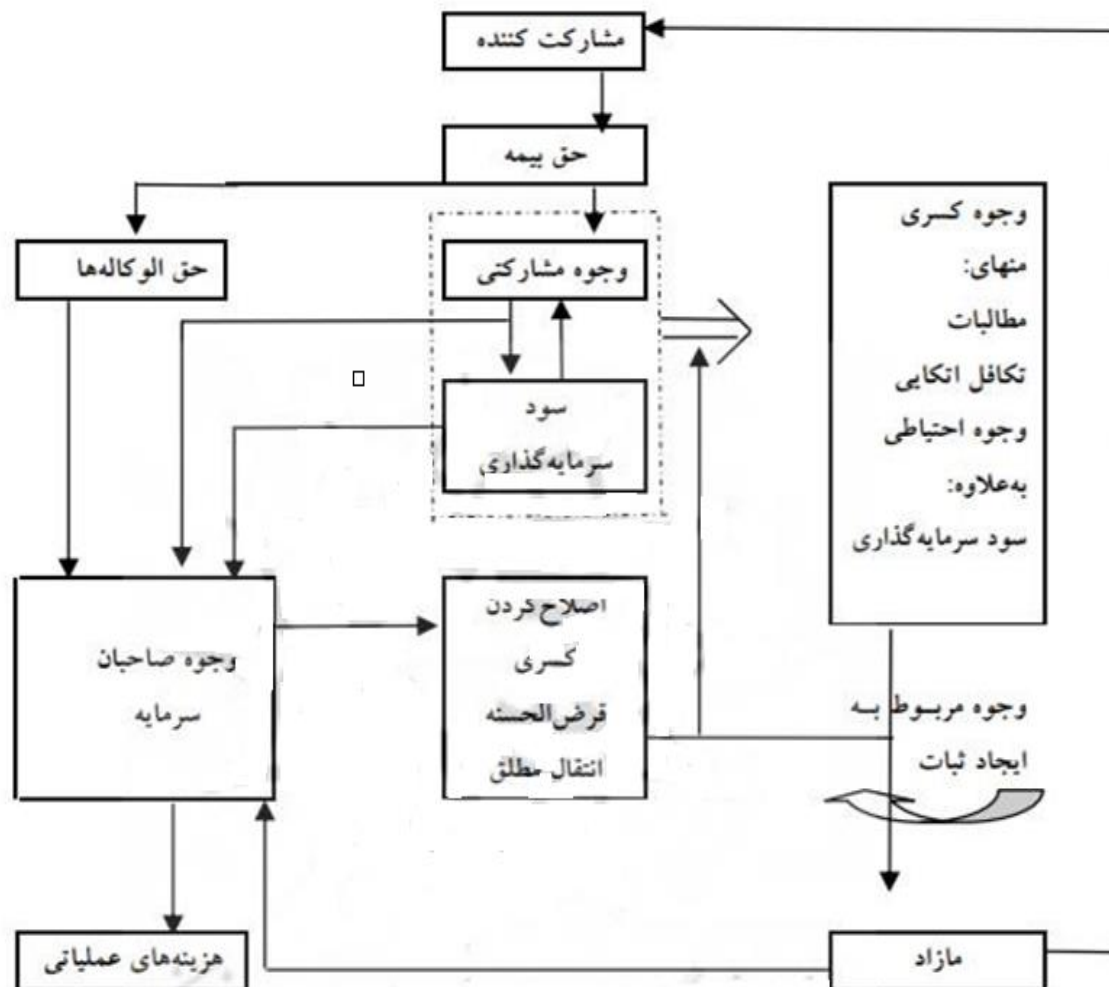
❖ شرکت عامل تکافل به عنوان وکیل بیمه گذاران در مقابل دریافت وجهی به مدیریت سرمایه بیمه می پردازد.

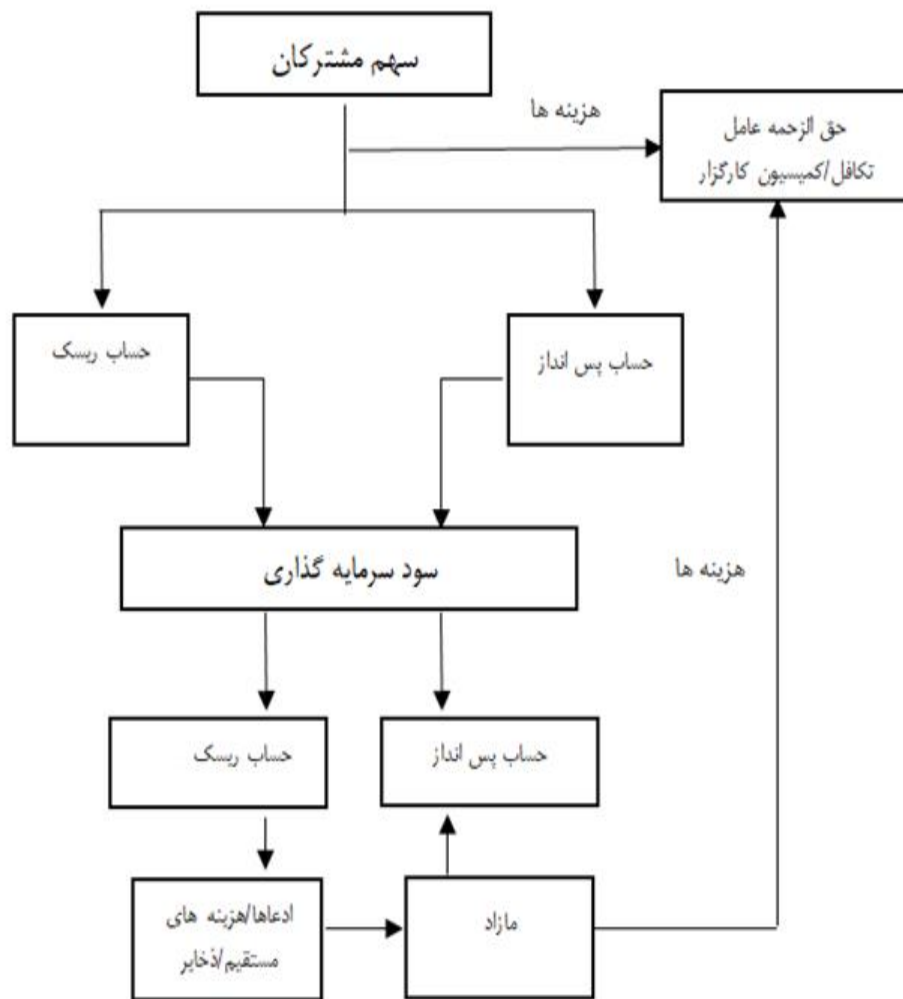

الگو وکالت:

الگوی وکالت برای تکافل عمومی

مثال: الگوی وکالت برای تکافل عمومی

$$\text{سهام تکافل} = \text{Rs. } 100,000$$

$$\text{کمیسیون کارگزاران ۳۵\%} = \text{Rs. } 35,000$$

$$\text{موجودی برای هزینه ی ریسک (تبرع)} = \text{Rs. } 65,000$$

$$\text{سودآوری سرمایه گذاری ۱۰\%} = \text{Rs. } 6,500$$

$$\text{هزینه ی ریسک} = \text{Rs. } 71,500$$

پرداخت ادعاهای خسارت / مستقیم

$$\text{هزینه ها ۴۰\%} = \text{Rs. } 40,000$$

$$\text{مازاد هزینه های بیمه گری} = \text{Rs. } 31,500$$

$$\text{حق الزحمه وکالت روی مازاد ۱۰\%} = \text{Rs. } 3,150$$

$$\text{ذخایر اضطراری ۱۰\%} = \text{Rs. } 3,150$$

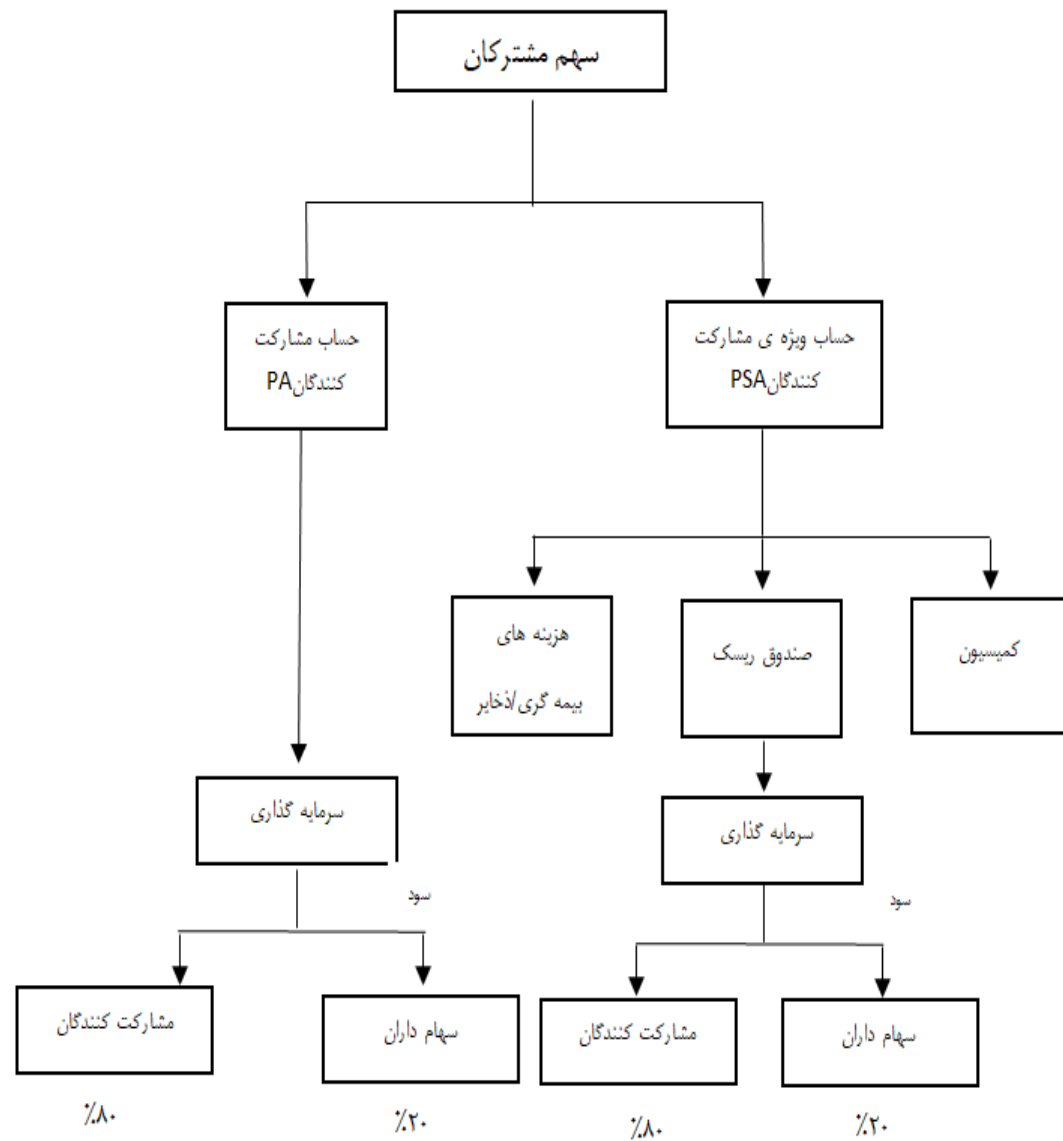
$$\text{سهام مشارکت کنندگان از مازاد} = \text{Rs. } 25,200$$

۲۵,۲\%

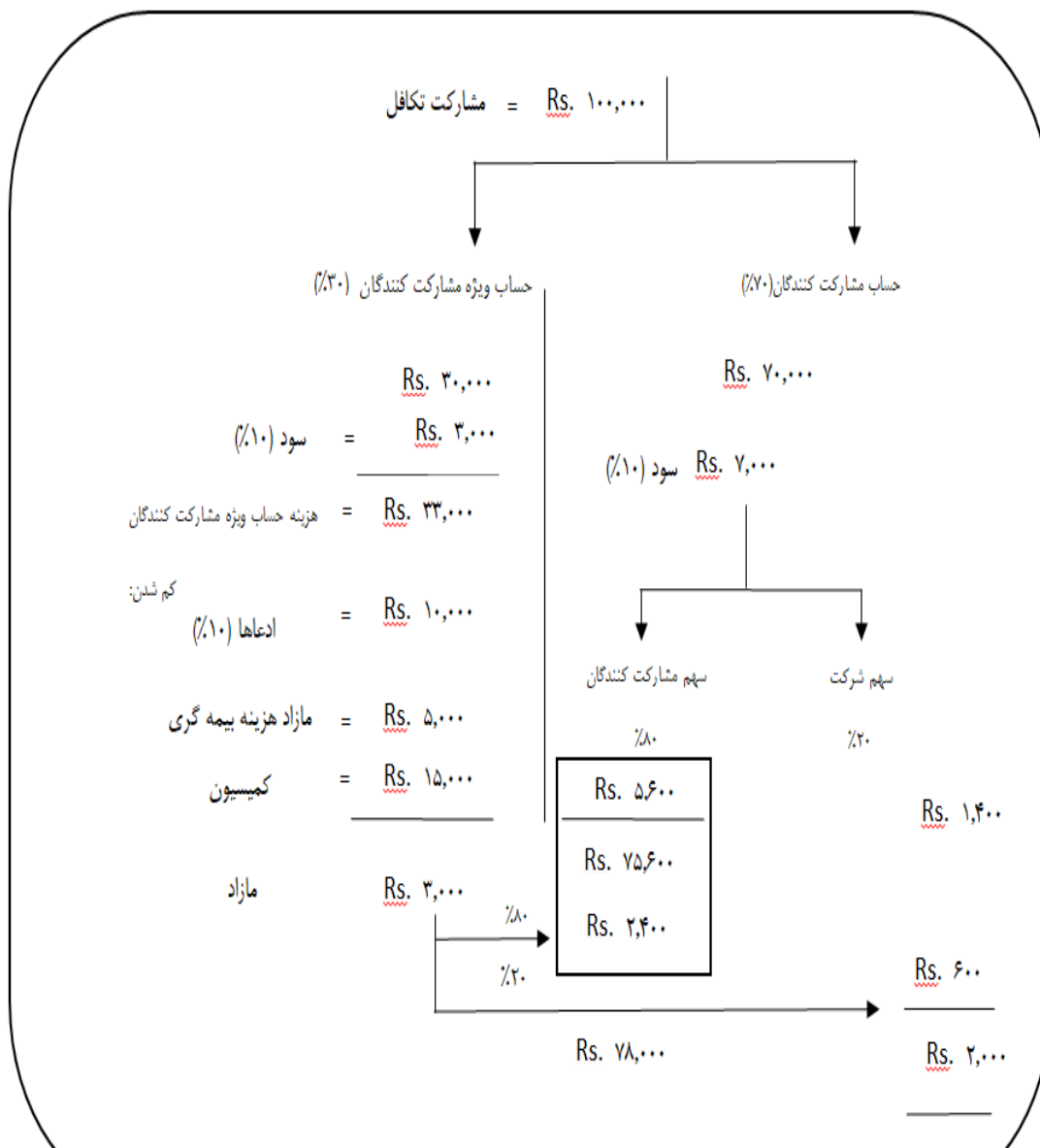

الگوی مختلط (مضاربه-وکالت) برای تکافل خانواده

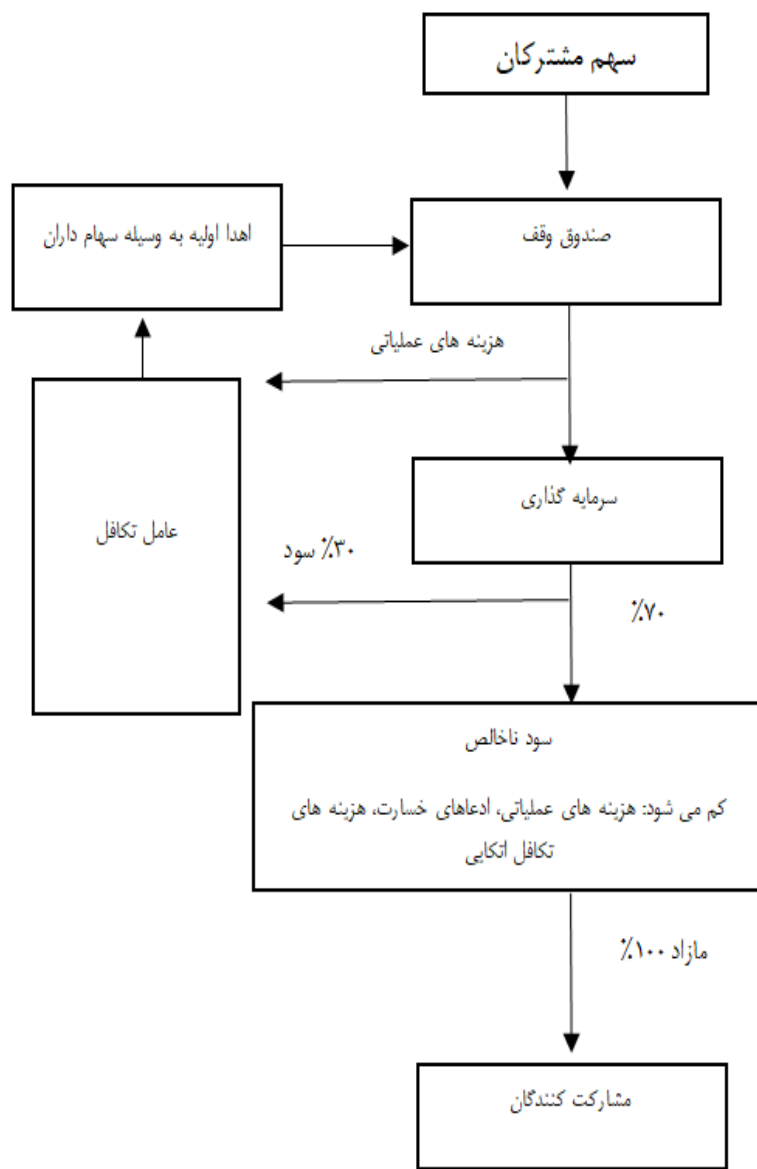

مثال: الگوی مختلط برای تکافل خانواده

الگوی وکالت با صندوق وقف

مدیریت ریسک تکافل

شناسایی ریسک در تکافل:

ریسک ارزیابی و صدور
ریسک عملیاتی
ریسک اعتباری
ریسک نقدینگی
ریسک بازار

مدیریت ریسک:

مدیریت ریسک ارزیابی و صدور
مدیریت ریسک عملیاتی
مدیریت ریسک اعتباری
مدیریت ریسک نقدینگی
مدیریت ریسک بازار

افزایش فرهنگ مدیریت ریسک در صنعت تکافل:

بررسی گزارشات ریسک تکافل
بررسی تست استرس و گزارش های ارزش در معرض خطر
پیاده سازی سیستم های کنترل داخلی و حاکمیت شرکتی
پیگیری سیستم های کنترل داخلی و حاکمیت شرکتی

مدیریت ریسک تکافل

پاسخ تکافل	حوزه های ریسک
- ارتباط با نوآوری در خدمات اسلامی - هیچ یک - هیچ یک مشتري با مالی اسلامی، مالکیت هویت می یابد و وفاداری ایجاد می کند	ریسک های استراتژیک
	- شهرت، آبرو - حمایت از سرمایه گذار - موقعیت نام تجاری پشتیبانی / دسترسی / راحتی مشتری
- اموال - تکافل عمومی مسئولیت - تکافل عمومی - هیچ یک هیچ یک [می تواند گزینه «اختیار فروش» را به عنوان بیمه ارزش باقیمانده طراحی کند] - هیچ یک	ریسک دارایی های مخاطره آمیز آسیب فیزیکی تعهدات / سوانح - وقفه در کسب و کار - کیفیت دارایی - ریسک ارزش باقیمانده - بیمه عمر زمانی - زندگی مفید

مدیریت ریسک تکافل

پاسخ تکافل	حوزه های ریسک
	ریسک های بازار
- هیچ یک - هیچ یک - پوشش تکافل برای ضمانت بازپرداخت وام - IDB - پوشش تکافل برای بازرگانی کالا - هیچ یک	- نرخ بهره - هزینه وجوه - FX - ریسک ارز - کیفیت اعتبار - ریسک پرداخت - نسبت پاداش به ریسک - جریمه برای عملیات (ریسک) نکول
- هیچ یک - پوشش تکافل برای ضمانت بازپرداخت وام - هیچ یک - هیچ یک - پوشش تکافل کیمان (Keyman) - طرح تکافل مستمری/بازنشستگی گروه - طرح تکافل مستمری/بازنشستگی گروه	ریسک های عملیاتی - ریسک های عملکرد - انجام معامله - ریسک های امنیتی - وثیقه - ریسک مالکیت - ریسک خدماتی - مهارت های کارمندان - حفظ کارمندان - بهره وری کارمندان
تکافل مورد تایید شریعت است تکافل کاملاً با بانکداری اسلامی سازگار است	ریسک های انطباق - انطباق شرعی کلی با سنت و کتاب مقدس قرآن - انتخاب قرارداد

چارچوب قانون گذاری تکافل

اهداف به شرح زیر است:

الف) افزایش کارایی عملیاتی کسب و کار تکافل

ب) ایجاد صندوق های تکافل سالم که پایدار باشد.

ج) حفظ منافع شرکت کنندگان و

د) ترویج یکنواختی در شیوه های تجاری تکافل

هيئت خدمات مالي اسلامي (IFSB)

سازمان بين‌المللي تنظيم استاندارد كه سلامت و ثبات صنعت خدمات مالي اسلامي را با صدور استانداردهاي احتياطي جهاني و اصول راهنما براي اين صنعت كه به طور كلي شامل بانكها، بازارهاي سرمايه و بخش‌هاي بيمه تعريف مي‌شود، ترويج و ارتقا مي‌دهد.

انجمن بين المللي ناظران بيمه (IAIS)

يك سازمان داوطلبانه از ناظران بيمه و رگولاتورهاي بيش از ۲۰۰ قلمرو، كه ۹۷٪ از حق بيمه جهان را تشكيل مي‌دهد. اين نهاد بين المللي تنظيم استاندارد مسئول توسعه و كمك به اجراي اصول و استانداردهاي نظارت بر بخش بيمه است.

انجمن بين المللي بيمه گذاران سپرده (IADI)

انجمني براي بيمه گذاران سپرده از سراسر جهان براي به اشتراك گذاشتن دانش و تخصص. برنامه هاي آموزشي و آموزشي ارائه مي دهد و تحقيقات و راهنمائي در مورد مسائل مربوط به بيمه سپرده ها توليد مي كند.

IFS-8: اصول راهنمای حاکمیت برای شرکت های تکافل (بیمه اسلامی) [دسامبر ۲۰۰۹]

IFS-11: استاندارد الزامات پرداخت بدهی برای شرکت های تکافل (بیمه اسلامی) [۲۰۱۰]

GN-5: یادداشت راهنمایی در مورد شناسایی رتبه بندی توسط مؤسسات ارزیابی اعتبار خارجی (ECA) در مورد تعهدات تکافل تکافل اتکایی [مارس ۲۰۱۱]

IFS-14: استاندارد مدیریت ریسک برای شرکت های تکافل (بیمه اسلامی) [دسامبر ۲۰۱۳]

IFS-18: راهنمای اصولی برای تکافل اتکایی (بیمه اسلامی) [آوریل ۲۰۱۶]

IFS-20: عناصر کلیدی در فرآیند بازنگری نظارت بر تعهدات تکافل/تکافل اتکایی (دسامبر ۲۰۱۸)

IFS-9: اصول راهنمای رفتار تجاری برای مؤسسات ارائه دهنده خدمات مالی اسلامی

IFS-10: اصول راهنما در مورد سیستم های حکمرانی شرط برای مؤسسات ارائه دهنده خدمات مالی اسلامی – ارائه راهنمایی در زمینه های انجام تجارت و حاکمیت شرعی مربوط به تکافل.

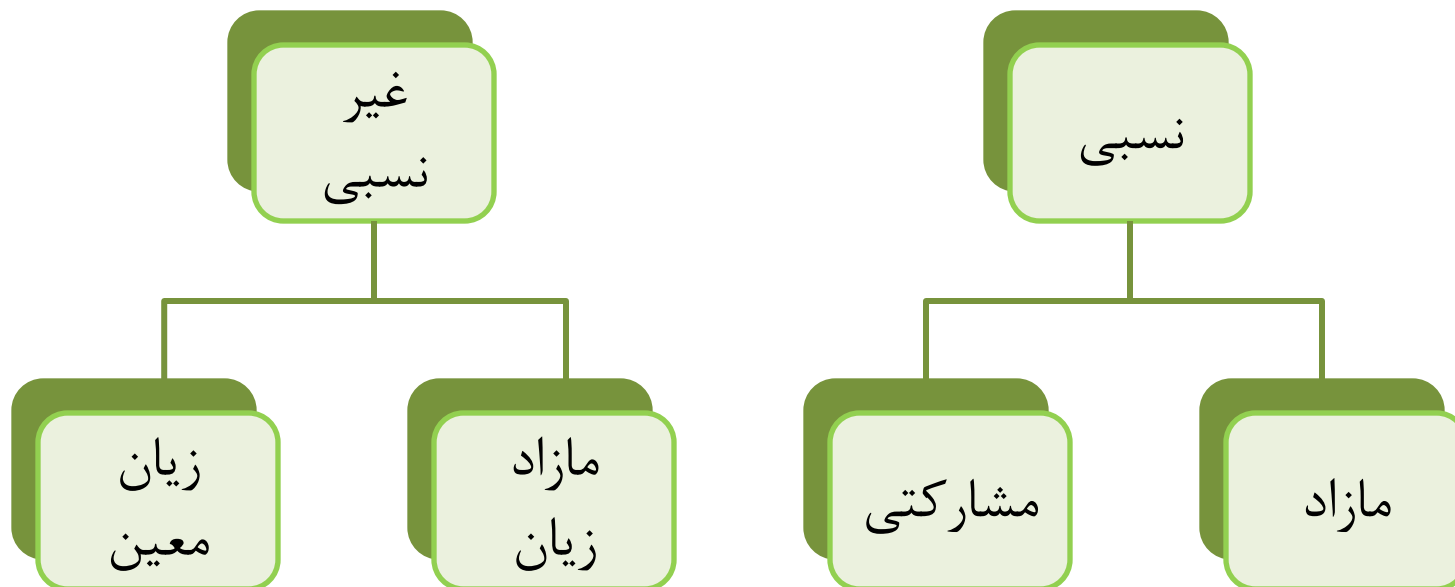

- ❖ گروه کاری مشترک IFSB و IAIS در مورد تکافل خرد (آوریل ۲۰۱۴ - نوامبر ۲۰۱۵)
- ❖ IFSB & IADI پیش نویس اصول اصلی برای سیستم های موثر بیمه سپرده اسلامی (CPIDIS)
- ❖ قانون IADI: حاکمیت شرعی برای سیستم های بیمه سپرده اسلامی (۱۴ فوریه ۲۰۱۸)

تکافل اتکایی

- مطالعه الگوهای عملیاتی تکافل به علت عدم وجود سابقه آن در ایران و طراحی آن بر اساس موازین شرعی یک نیاز ضروری است.
- در سازوکار عملیاتی دو الگوی تکافل و بیمه متعارف از جمله نحوه محاسبه و پرداخت حق بیمه، زمان و نحوه تملک، حق بیمه، نحوه باز توزیع، منافع و مازاد و ... تفاوت هایی وجود دارد که نیازمند بررسی های اکتیویتی است.
- با توجه به آینده کسب و کار بیمه و تکافل، پیشنهاد می گردد الگوی تکافل در بستر بلاکچین مد نظر قرار گیرد.

با سپاسی از شما